



LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJĄ

2013-09-12 Nr. 4D-2013/1-1090
Vilnius

I. SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierius gavo X (arba toliau – pareiškėjas) skundą dėl Vidaus reikalų ministerijos (arba toliau – VRM) pareigūnų veiksmų (neveikimo).

2. Pareiškėjas skunde nurodo, kad 2012 m. spalio 25 d. Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelių policijos valdyba jį nubaudė ... litų administracine bauda pagal Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso (arba toliau – ATPK) 127 str. 2 dalį.

Skunde rašoma, kad, vadovaujantis teisės aktų nuostatomis, ši nutarimą pareiškėjas apskundė Kauno miesto apylinkės teismui. Pasak pareiškėjo, teismo proceso metu jam paaiškėjo, kad „grupė valdyboje dirbančių pareigūnų ignoruoja įstatymus, siekdami teismui įrodyti, kad esu nubaustas pagrįstai“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

Pareiškėjas nurodo, kad 2013-05-28 jis raštu kreipėsi į Kelių policijos valdybos viršininką Daną Česnauską, prašydamas atsakyti į jo pateiktus klausimus, tačiau atsakymo negavo.

Dėl šių aplinkybių pareiškėjas 2013-06-07 pateikė skundą VRM, tačiau atsakymo iš ten taip pat negavo.

Pareiškėjas prašo padėti gauti atsakymą į pateiktą skundą.

II. TYRIMAS IR IŠVADOS

3. Tirdamas skundą, Seimo kontrolierius raštu kreipėsi į VRM, prašydamas pateikti išsamų paaiškinimą dėl skunde nurodytų aplinkybių bei pateikti reikiamus dokumentus.

4. Vidaus reikalų ministerija informavo, kad Seimo kontrolieriaus paklausimą pagal kompetenciją persiuntė nagrinėti Policijos departamentui prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos (arba toliau – Policijos departamentas).

5. Policijos departamento generalinio komisaro pareigas laikinai einantis A. Stončaitis 2013-08-09 raštu Nr. 5-S-3185 Seimo kontrolieriui pateikė informaciją ir dokumentus.

Tyrimui reikšmingos aplinkybės

6. Iš Policijos departamento pateiktos medžiagos bei paaiškinimų nustatyta:

6.1. Dėl 2012-10-16 įvykusio eismo įvykio pareiškėjui surašytas Administracinio teisės pažeidimo protokolas.

Iš Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato 2012-10-25 nutarimo administracinio teisės pažeidimo byloje matyti, kad pareiškėjui skirta ... litų bauda.

6.2. Pareiškėjas 2013-05-28 raštu Nr. 20-10-AP-732 kreipėsi į Kelių valdybos viršininką D. Česnauską. Jis rašte pažymėjo, kad Kelių policijos valdyboje buvo užregistruotas eismo įvykis, kurio metu buvo apgadinti du lengvieji automobiliai – pareiškėjo bei piliečio Y.

X taip pat prašė atsakyti į jo pateiktus šiuos klausimus:

„1. kokiais tiesioginiais įrodymais esu apkaltintas, kad aš pažeidžiau KET [Kelių eismo taisyklių] 106 str. bei ATPK 127 str. 2 d. Šiuos įrodymus kiekvieną išvardinti atskirai [...].

2. Parašyti pareigūno pavardę, vardą ir pareigas, kurios į laikino sulaikymo šaknelę įrašė, kad aš pažeidžiau aukščiau paminėtus KET ir ATPK straipsnius.

3. Parašyti 2012-10-16 valdyboje budėjusio pareigūno pavardę, vardą, pareigas kuris iš manęs paėmė vairuotojo pažymėjimą ir įteikė dokumentą, kurio naudojausi iki 2012-10-25.

4. Pateikti dokumentą, iš kurio būtų nustatyta, kad A gatvėje yra horizontali įkalnė, o ne žymus kelio pakilimas. Jeigu iš dokumento bus matyti, kad yra įkalnė, tai prašau pateikti šios horizontalios įkalnės nuolydį.

5. Prašau paaiškinti, dėl kokios priežasties nebuvo patikrinti abiejų automobilių stabdžiai ir vairo mechanizmai, automobilio svoris, kelio danga, padangų slėgis [...].

6. Prašau paaiškinti, dėl kokios priežasties iki 2012-10-25 nebuvo išreikalauta Y ir mano automobilių apgadavimo aktai. Y automobilis buvo apžiūrėtas ne 2012-10-16, o 2012-10-17, t. y. praėjus parai po eismo įvykio, o mano 2013-01-25.

7. Papildomuose duomenyse apie įvykį nustatyta, kad apgadavimo žymė yra padaryta ant mano automobilio gultinio bamperio, o Y – ant priekinio bamperio, tačiau nepažymėta, kokie apgadavimai buvo nustatyti [...] (ibrėžimai, įlenkimai, įplėšimai ar kt.).“

6.3. Kelių policijos valdybos viršininkas D. Česnauskas pareiškėjui atsakė 2013-05-31 raštu Nr. 20-10-S-5725. Pareigūnas rašte pažymėjo, kad pateikti apie 2012-10-16 eismo įvykį papildomų duomenų nėra galimybių, nes administracinio teisės pažeidimo byla yra išsiųsta į Kauno miesto apylinkės teismą.

6.4. Pareiškėjas 2013-06-10 pateikė skundą Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministrui.

Jis skunde nurodė, kad 2013 m. gegužės 28 d. Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelių policijos valdybai (toliau vadinama – Kauno AVPK KPV) pateikė prašymą dėl papildomos informacijos, susijusios su 2012 m. spalio 16 d. eismo įvykiu, pateikimo. 2013 m. birželio 6 d. gavo atsakymą, kad jo prašymas paliktas nenagrinėtas. Tokiu atsakymu jis nepatenkintas. X mano, kad buvo pažeisti skundų, prašymų nagrinėjimo reikalavimai, prašymas išnagrinėtas netinkamai, atmestinais ir neatsakingais. Pareiškėjas prašo iš Kauno AVPK KPV išreikalauti jo 2013 m. gegužės 28 d. prašymą ir atsakymą į jį, nustatyti, kodėl prašymas buvo nenagrinėtas, išnagrinėti prašymą, nustatyti jo prašymą nagrinėjusį pareigūną, nurodyti jo vardą, pavardę ir užimamas pareigas bei tam asmeniui taikyti poveikio priemones, kad tokie atvejai daugiau nepasikartotų.

6.5. Vidaus reikalų ministerija pareiškėjo skundą persiuntė nagrinėti Policijos departamentui. Apie tai, pareiškėjas raštu nebuvo informuotas.

X skundą nagrinėjo Lietuvos kelių policijos tarnyba (toliau vadinama – Tarnyba).

Tarnyba 2013 m. birželio 18 d. raštu Nr. 39-S-2618 kreipėsi į Kauno AVPK KPV dėl medžiagos, reikalingos skundui išnagrinėti, surinkimo ir pateikimo. 2013 m. birželio 21 d. iš Kauno AVPK KPV buvo gauta medžiaga, kurioje buvo X 2013 m. gegužės 28 d. prašymas, atsakymas dėl prašymo nagrinėjimo ir pareigūno, nagrinėjusio prašymą, tarnybinis pranešimas.

Tarnyba nustatė, kad 2013 m. gegužės 31 d. Kauno AVPK KPV atsakymu Nr. 20-10-S-5725 X informavo, kad, Administracinių teisės pažeidimų ir eismo įvykių registro (toliau vadinama – ATPE[R]) duomenimis, jam, vadovaujantis ATPK 127 str. 2 d., 2012 m. spalio 16 d. buvo

surašytas administracinio teisės pažeidimo protokolas Nr. ROIK 07-12-7140886. 2012 m. spalio 25 d. paskirta ... Lt bauda.

Kauno AVPK KPV Administracinės veiklos skyriaus specialistė N. Grigonienė savo 2013 m. birželio 20 d. tarnybiniame pranešime nurodė, kad X 2013 m. gegužės 28 d. prašymas buvo išnagrinėtas ir jis informuotas, jog papildomų duomenų Kauno AVPK KPV pateikti neturi galimybės, kadangi dėl minėto įvykio priimtas nutarimas buvo apskūstas. Administracinio teisės pažeidimo byla ir skundas dėl minėto nutarimo Nr. AP-1341 buvo išsisiųsti į Kauno apylinkės teismą dėl skundo nagrinėjimo. Administracinio teisės pažeidimo byla yra Kauno apylinkės teisme, kadangi nėra priimtas sprendimas.

Siekdama tinkamai išnagrinėti skundą, Tarnyba 2013 m. birželio 26 d. raštu Nr. 39-S-2730 kreipėsi į Kauno apylinkės teismą dėl X administracinio teisės pažeidimo bylos pateikimo. 2013 m. liepos 1 d. Tarnyba gavo pareiškėjo administracinio teisės pažeidimo bylos medžiagą. Medžiagoje buvo administracinio teisės pažeidimo protokolas Nr. 20P-2041G59-12, nutarimas administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. ..., eismo įvykio vietos schema, nuotraukos, kuriose užfiksuoti automobilių apgadinimai, Kauno AVPK KPV Patrulių rinktinės 1-ojo būrio patrulio V. Garalevičiaus 2012 m. spalio 16 d. tarnybinis pranešimas, eismo dalyvių 2012 m. spalio 16 d. paaiškinimai, X 2012 m. spalio 29 d. prašymas, laikino leidimo vairuoti šaknelė Nr. 20V-2041073-12 ir laikinas leidimas vairuoti Nr. 20V-2041073-12.

Nustatyta, kad į eismo įvykio vietą buvo atvykę Kauno AVPK KPV patruliai J. Pauža ir V. Garalevičius. „Eismo įvykio schema sudaryta nesilaikant mastelio 1:200 (eismo įvykio schemą sudarė J. Pauža), galimai buvo pažeisti Lietuvos policijos generalinio komisaro 2011 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. 5-V-673 patvirtintos Policijos patrulių veiklos instrukcijos (toliau – Instrukcijos) 63.4 p. reikalavimai. Instrukcijos 63.7 p. nurodyta, kad, atvykęs į eismo įvykio vietą, policijos patrulis privalo surašyti tarnybinį pranešimą dėl eismo įvykio, kuriame nurodyti eismo įvykio vietoje nustatytas aplinkybės. Į eismo įvykio vietą atvykusį policijos patrulį sudarė 2 pareigūnai (J. Pauža ir V. Garalevičius), tačiau tarnybinį pranešimą surašė tik V. Garalevičius. Iš Kauno apylinkės teismo atsiųstoje medžiagoje J. Paužos tarnybinio pranešimo nėra. Galimai buvo pažeisti Instrukcijos 63.7 p. reikalavimai. V. Garalevičius savo 2012 m. spalio 16 d. tarnybiniame pranešime nurodė, ką įvykio vietoje paaiškino vairuotojai, ir daugiau jokių eismo įvykio aplinkybių nenurodė (kokia buvo kelio danga, padėtis (įkalnė, nuokalnė), oro sąlygos, matomumas ir kt.). Galimai buvo pažeisti Instrukcijos 63.7 p. reikalavimai. Į tai atkreiptinas Kauno AVPK vadovybės dėmesys.“

Tarnyba konstatavo: „aplinkybė, kad X administracinio teisės pažeidimo byla buvo išsiųsta į Kauno apylinkės teismą, nebuvo pakankama priežastis neatsakyti pareiškėjui į jo pateiktus klausimus. Kauno AVPK KPV, siekdama tinkamai išnagrinėti X 2013 m. gegužės 28 d. prašymą, galėjo kreiptis į Kauno apylinkės teismą dėl X administracinio teisės pažeidimo bylos (kopijos) pateikimo. Atsižvelgiant į tai teigtina, kad N. Grigonienė, 2013 m. gegužės 31 d. atsakymu Nr. 20-10-S-5725 neatsakiusi į visus X 2013 m. gegužės 28 d. prašyme pateiktus klausimus, neišsamiai informavo pareiškėją. Į tai atkreiptinas Kauno AVPK vadovybės dėmesys. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta siūlau:

1. X skundo nagrinėjimą baigti.

2. Pripažinti, kad Kauno AVPK KPV X 2013 m. gegužės 28 d. prašymą, išnagrinėjo nepilnai, o pareiškėjui išsiųstas neišsamus atsakymas. Atsižvelgiant į tai, kad Taisyklių ir Teisės gauti informaciją įstatymo pažeidimas nesukėlė neigiamų pasekmių, pradėti tarnybinės nuobaudos skyrimo procedūrą Kauno AVPK KPV pareigūno atžvilgiu netikslinga.“

6.6. Policijos departamento Policijos generalinio komisaro pavaduotojas R. Požėla 2013-07-12 raštu Nr. 5-S-2758 informavo pareiškėją apie tai, kad jo skundą buvo pavesta tirti Tarnybai. Pareiškėjui atsakyta į jo pateiktus klausimus.

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

7. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo

21 straipsnis – „1. Pagrindas pradėti administracinę procedūrą yra:

1) asmens skundas;

[...]; [...].

2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyti pagrindai pradėti administracinę procedūrą toliau vadinami skundu.“

22 straipsnis – „1. Administracinę procedūrą pradeda viešojo administravimo subjekto vadovas arba jo įgaliotas pareigūnas ar valstybės tarnautojas rašytiniu pavedimu (įsakymu, potvarkiu, rezoliucija) per 3 darbo dienas nuo 21 straipsnyje nurodytų dokumentų gavimo dienos.“

23 straipsnis – „1. Kiekvienas viešojo administravimo subjektas privalo priimti skundus ir juos nagrinėti pagal įgaliojimus. Skundo priėmimo faktas patvirtinamas tam tikru dokumentu, kuriame nurodoma skundo priėmimo data, skundą priėmusio pareigūno, valstybės tarnautojo ar darbuotojo vardas, pavardė, telefono numeris, skundo registracijos numeris. Skundo priėmimo faktą patvirtinantis dokumentas asmeniui įteikiamas arba siunčiamas paštu ar elektroniniu paštu. [...] 3. [...] Apie sprendimą nenagrinėti skundo pranešama asmeniui ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo skundo gavimo dienos, išskyrus atvejus, kai skunde nenurodyta jokių asmens kontaktinių duomenų.“

31 straipsnis – „Administracinė procedūra turi būti baigta ir administracinės procedūros sprendimas priimtas per 20 darbo dienų nuo jos pradžios. Kai dėl objektyvių priežasčių per šį terminą administracinė procedūra negali būti baigta, administracinę procedūrą pradėjęs viešojo administravimo subjektas gali ją pratęsti, bet ne ilgiau kaip 10 darbo dienų. Asmeniui apie administracinės procedūros termino pratęsimą pranešama raštu arba elektroniniu paštu (kai skundas gautas elektroniniu paštu) ir nurodomos pratęsimo priežastys.

14 straipsnis – „1. Asmenų prašymus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles.“

8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 patvirtintos Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose taisyklės (toliau vadinama – Taisyklės)

6 punktas – „efektyvumo, subsidiarumo ir „vieno langelio“ principais, o teikdami asmenims informaciją –Lietuvos Respublikos teisės gauti informaciją iš valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų įstatyme (Žin., 2000, Nr. 10-236; 2005, Nr. 139-5008) nustatytais informacijos išsamumo, tikslumo, teisėtumo, objektyvumo ir pagalbos principais.“

„10. Asmenų prašymai nagrinėjami pagal institucijos kompetenciją. Jeigu institucija, kuriai pateiktas prašymas, negaliota spręsti jame išdėstytų klausimų, ji ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo institucijoje išsiunčia prašymą kompetentingai institucijai (pasilikdama prašymo kopiją) ir raštu praneša apie tai asmeniui, paaiškindama persiuntimo priežastis.“

9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. kovo 14 d. nutarimu Nr. 291 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 13 d. nutarimo Nr. 1465 redakcija) patvirtinti Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos nuostatai, kurių 16.14 punkte pažymėta, kad ši ministerija „nustatyta tvarka nagrinėja asmenų prašymus, skundus ir pranešimus, priskirtinus ministerijos kompetencijai, imasi priemonių, kad būtų atsakyta į juose keliamus klausimus.“

Išvados

10. Iš skundo tyrimo metu išnagrinėtų dokumentų bei teisinio reglamentavimo konstatuotina, kad:

10.1. Pareiškėjo 2013-05-28 pateiktą skundą nagrinėjo Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelių policijos valdyba, kuri pateikė jam atsakymą.

Pažymėtina, kad nagrinėdami asmenų prašymus, valstybės tarnautojai privalo vadovautis pagarbos žmogaus teisėms, teisingumo, sąžiningumo ir protingumo, taip pat Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatyme įtvirtintais įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, tarnybinės pagalbos principais.

10.2. Taigi, X, nesutikdamas su Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato Kelių valdybos pateiktu jam atsakymu, 2013-06-10 pateikė skundą vidaus reikalų ministrui. Ministerija pareiškėjo skundą persiuntė nagrinėti Policijos departamentui.

Pagal Viešojo administravimo įstatymo nuostatas bei *Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose patvirtintas taisykles*, persiuntus skundą nagrinėti kitai institucijai, pareiškėjas apie tai yra informuojamas raštu, paaiškinant persiuntimo priežastis (pažymos 7 ir 8 punktai).

10.3. Atkreiptinas dėmesys, jog VRM ėmėsi priemonių, kad X skundas būtų išnagrinėtas ir jam atsakyta į visus klausimus (pateikta reikiama informacija), tačiau pareiškėjo raštu neinformavo apie jo skundo persiuntimą Policijos departamentui. Taigi, atsižvelgiant į skundo tyrimo metu nustatytas aplinkybes, pareiškėjo skundas pripažintinas pagrįstu.

III. SEIMO KONTROLIERIAUS SPRENDIMAS

9. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsniu, Seimo kontrolierius nusprendžia X skundą pripažinti pagrįstu.

IV. SEIMO KONTROLIERIAUS REKOMENDACIJOS

10. Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Seimo kontrolierius atkreipia vidaus reikalų ministro Alfonso Dailiaus Barakausko dėmesį į konstatuotus *Viešojo administravimo įstatymo nuostatų bei Asmenų prašymų nagrinėjimo ir jų aptarnavimo viešojo administravimo institucijose, įstaigose ir kituose viešojo administravimo subjektuose patvirtintų taisyklių reikalavimų pažeidimus, kad persiuntus skundą kitai institucijai, pareiškėjas apie tai turi būti informuojamas raštu* ir siūlo imtis priemonių, jog ateityje būtų tinkamai vadovaujamosi teisės aktais, nebūtų pažeidinėjamos asmenų teisės.

Apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus prašyčiau informuoti Seimo kontrolierių iki 2013-10-17.

Seimo kontrolierius

Augustinas Normantas